

	ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ	Број:
	ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ	10/2-109
		Датум:
		20.10.2015

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Ванредни професор др Бисера Јевтић
2. Редовни професор Ненад Сузић
3. Доцент др Марија Јовановић

2. Одлука Већа департман аза педагогију број 10/2-51 од 9. јуна 2015. године.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме
Бојана Славиша Филиповић
2. Година уписа на мастер академске студије
2014/2015.
3. Назив студијског програма
Мастер академске студије педагогије

III НАСЛОВ – МАСТЕР РАДА:

Превенција делинквентног понашање малолетника

IV ПРЕГЛЕД -МАСТЕР РАДА:

Структура мастер рада састоји се из теоријског приступа проблему, методолошког приступа проблему истраживања, анализе и интерпретације резултата истраживања (дескриптивна статистика и статистичка закључивања), дискусије, закључних разматрања, литературе и прилога који представљају истраживачке инструменте. Теоријски оквир истраживања чине следеће целине:

УВОД

ТЕОРИЈСКИ ПРИСТУП ПРОБЛЕМУ

1. Појам малолетничке делинквенције

1.1. Теорије о делинквенцији

1.2. Особине делинквената

1.3. Слика о себи и делинквенција

1.4. Фактори малолетничке делинквенције

1.4.1. Ендогени фактори делинквентног понашања

1.4.2. Егзогени фактори делинквентног понашања

2. Превенција делинквентног понашања малолетника

2.1. Појам превенције

2.2. Врсте и типови превенције

2.3. Облици превенције

2.4. Програми превенције

2.5. Улога породице у превенцији делинквентног понашања малолетника

2.6. Улога школе у превенцији делинквентног понашања малолетника

2.7. Улога вршњака у превенцији делинквентног понашања малолетника

2.8. Улога локалне заједнице (окоLINE) у превенцији делинквентног понашања малолетника

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

Број:

10/2-109

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Датум:

20.10.2015

2.9. Улога слободног времена у превенцији делинквентног понашања малолетника

3. Досадашња истраживања

II МЕТОДОЛОШКА ОРИЈЕНТАЦИЈА

1. ПРОБЛЕМ ИСТРАЖИВАЊА

2. ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА

3. ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА

4. ЗАДАЦИ ИСТРАЖИВАЊА

5. ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА

6. ВАРИЈАБЛЕ ИСТРАЖИВАЊА

7. МЕТОДЕ, ТЕХНИКЕ И ИНСТРУМЕНТ ИСТРАЖИВАЊА

8. ПОПУЛАЦИЈА И УЗОРАК

9. ОРГАНИЗАЦИЈА И ТОК ИСТРАЖИВАЊА

10. СТАТИСТИЧКА ОБРАДА ПОДАТАКА

III РЕЗУЛТАТИ И ИНТЕРПРЕТАЦИЈА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

1. Релијабилност инструмента

2. Факторска анализа

3. Улога слике о себи, односно селф-концепта, у превенцији делинквентног понашања малолетника

4. Улога породице у превенцији делинквентног понашања малолетника

5. Улога школе у превенцији делинквентног понашања малолетника

6. Улога вршњака у превенцији делинквентног понашања малолетника

7. Улога локалне заједнице (околине) у превенцији делинквентног понашања малолетника

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

ЛИТЕРАТУРА

ПРИЛОЗИ

Прилог 1 – Скала процене о ставовима ученика о превенцији делинквентног понашања (СУПДП)

Прилог 2- Табела 4. Структура екстрахованих фактора из скале

Прилог 3 - Табела 6. Структура ротираних фактора

Прилог 4 - Табела 7. Ставови ученика о улози слике о себи, односно селф-концепта, у превенцији делинквентног понашања малолетника

Прилог 5 – Табела 8. Ставови ученика о улози слике о себи, односно селф-концепта, у превенцији делинквентног понашања малолетника у односу на материјални статус породице

Прилог 6 – Табела 9. Ставови ученика о улози слике о себи, односно селф-концепта, у превенцији делинквентног понашања малолетника у односу на место становања

Прилог 7 - Табела 10. Ставови ученика о улози породице у превенцији делинквентног понашања малолетника

Прилог 8 - Табела 11. Ставови ученика о улози породице у превенцији делинквентног понашања малолетника у односу на материјални статус породице

Прилог 9 - Табела 12. Ставови ученика о улози породице у превенцији делинквентног понашања малолетника у односу на место становања

Прилог 10 - Табела 13. Ставови ученика о улози школе у превенцији делинквентног понашања малолетника

Прилог 11 - Табела 14. Ставови ученика о улози школе у превенцији делинквентног понашања малолетника у односу на материјални статус породице

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Број:

10/2-109

Датум:

20.10.2015.

Прилог 12 - Табела 15. Ставови ученика о улози школе у превенцији делинквентног понашања малолетника у односу на место становања

Прилог 13 - Табела 16. Ставови ученика о улози вршњака у превенцији делинквентног понашања малолетника=

Прилог 14 - Табела 17. Ставови ученика о улози вршњака у превенцији делинквентног понашања малолетника у односу на материјални статус породице

Прилог 15 - Табела 18. Ставови ученика о улози вршњака у превенцији делинквентног понашања малолетника у односу на место становања

Прилог 16 - Табела 19. Ставови ученика о улози локалне заједнице у превенцији делинквентног понашања малолетника

Прилог 17 - Табела 20. Ставови ученика о улози локалне заједнице у превенцији делинквентног понашања малолетника у односу на материјални статус породице

Прилог 18 - Табела 21. Ставови ученика о улози локалне заједнице у превенцији делинквентног понашања малолетника у односу на место становања

Закључак представља есенцијалну интегрисаност добијених резултата истраживања и теоријског дела рада.

Укупан број коришћених библиографских јединица у раду износи 40, од чега је коришћена у великој мери и инострана литература на енглеском и другим релевантним језицима. Рад садржи 21 табелу.

Укупан број страница мастер рада, укључујући литературу и прилоге који представљају инструменте, износи 122.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА -МАСТЕР РАДА:

Када се говори о социјалном понашању малолетника може се рећи да су то сва она понашања која су друштвено прихватљива, тј. она понашања која је друштво, на неки начин, унапред дефинисало и одредило. Међутим, када одступамо од одређених правила понашања и понашамо се на начин који није прихватљив друштвеној заједници, онда се може говорити о друштвеној девијацији, односно одступању. Када се говори о девијацији која се јавља у друштву, тј. социјалној девијацији, није лако одредити какво понашање представља одступање од „нормалног“ понашања.

Дакле, може се говорити о девијантном и делинквентном понашању младих људи, који својим поступцима одступају од прихватљивог друштвеног понашања. У раду се фокусира на делинквентно понашање малолетника и превенцију делинквентног понашања. Да бисмо говорили о превенцији делинквентног понашања малолетника, најпре се треба прецизирати - Ко су то малолетници? Дакле, малолетници су особе од 14 до 18 година које испољавају антисоцијална понашања којима крше моралне, прекршајне и кривично-правне норме. Док делинквенција, односно делинквентно понашање обухвата теже облике асоцијалног, антисоцијалног, социо-патолошког и криминалног понашања с изузетком убиства, као што су крађа, намерно изазивање штете, преступништво, девијантно понашање, хулиганство, разбојништво, вршење казњених дела и тако даље.

Педагошка превенција подразумева рано откривање поремећаја у понашању и адекватно пружање помоћи и заштите. Циљ педагошке превенције јесте да се разним педагошким поступцима и терапијским методама модификују понашања према друштвено пожељним моделима. Веома је важно што раније уочити проблем у понашању код малолетника и деловати како се такав модел понашања не би усталио и постао навика.

Велики број фактора утиче на појаву делинквентног понашања, као и на превенцију истог. Школа организацијом свог рада и облицима комуникације које у њој постоје у великој мери утиче на могућност појаве оваквих неприхватљивих облика понашања, али има и превентивну улогу. Школа, као васпитно-образовна институција, представља средину у којој, после породице, млади проводе највећи део времена и то у периоду најинтензивнијег развоја, што указује на значај улоге школе у превенцији било којих облика делинквентног понашања. Школа, дакле, представља средину у којој појединац први пут изражава своју прилагодљивост и способност социјализације. Велику пажњу треба посветити адаптацији младих у школској средини, што се може постићи и стварањем повољне емоционалне климе

и адекватним социјалним односима. Такође, наставници и педагози у многоне могу допринети превенцији девијантног понашања и предузети потребне мере за онемогућавање даљег развоја таквих облика понашања уколико их уче код неког од ученика. То, између осталог, могу чинити развијањем културе организованог провођења слободног времена или успостављањем сарадње са породицама ученика.

Ово истраживање истиче значај превенције делинквентног понашања малолетника.

Стога, као проблем овог истраживања поставља се питање: *Која је улога егзогених фактора у превенцији делинквентног понашања?*

На основу формулисаног проблема и предмета истраживања, циљ истраживања представља 3 нивоа:

1. *Теоријски ниво*: Проучавањем релевантне литературе жели се упознати са појмом делинквентног понашања и превенције делинквентног понашања малолетника;
2. *Сазнајни ниво*: Путем истраживања желе се сазнати ставови ученика средњих школа о превенцији делинквентног понашања;
3. *Апликативни ниво*: Указати на значај превенције делинквентног понашања малолетника путем реализованог истраживања.

Узорак чине 154 ученика средњих школа на територији Лебана.

Статистичке анализе кориштене у истраживању су:

1. Кронбах Алфа тест за проверу поузданости инструмента,
2. Факторска анализа,
3. Величина узорка (N)
4. Аритметичка средина (M),
5. Стандардна девијација(SD),
6. t-тест,
7. F тест,

1. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Превенција малолетничке делинквенције представља веома сложен и комплексан проблем. Малолетничка делинквенција је веома испољена у данашњем друштву, те се због тога предлаже на њеној превенцији, која је донекле, запостављена. На превенцију малолетничке делинквенције утичу многи фактори. Највећа пажња посвећена је ендогеним и егзогеним факторима, утицају селф-концепта, породице, школе, вршњака, локалне заједнице и слободног времена. Ово истраживање нам показује који је и колики утицај наведених фактора и колико је значајна њихова улога у превенцији делинквентног понашања. С обзиром на наведено, закључује се да наведени фактори доприносе превенцији делинквентног понашања.

Што се тиче опште хипотезе, која гласи „Претпоставља се да егзогени фактори утичу на превенцију делинквентног понашања малолетника“ потврђена је. Сви ајтеми показују да егзогени фактори утичу на превенцију делинквентног понашања малолетника. Анализом резултата добијених истраживањем примећује се да највећи број испитаника увиђа значај егзогених фактора, тј. улогу слике о себи, породице, школе, вршњака, локалне заједнице у превенцији делинквентног понашања. Тако, највећи број испитаника сматра да реална слика о себи, здрава породична атмосфера, адекватно школско окружење, правилно коришћење слободног времена превентивно делују на појаву делинквентног понашања. Одговори међу испитаницима се међусобно значајно разликују према материјалном статусу породице, док се према месту становања њихови одговори статистички међусобно ређе разликују, што указује на то да највећи број испитаника увиђа значај улоге егзогених фактора у превенцији делинквентног понашања, без обзира на наведене варијабле.

Факторска анализа екстраховала је 16 фактора, при чему је сваки фактор именован :значај и улога породице у превенцији делинквентног понашања малолетника, значај школе у превенцији делинквенције, активности ученика у школи у циљу превенције делинквентног понашања, испољавање делинквентног понашања ученика у школи, улога околине на делинквентно понашање ученика, негативан утицај школе на превенцију делинквентног понашања, упознатост ученика са људима из околине који испољавају криминално понашање, улога наставника и вршњака у превенцији делинквентног понашања, конзумирање алкохола и цигарета, употреба дроге од стране вршњака, испољавање

девијантног понашања ученика, употреба алкохола од стране вршњака, улога средине у којој ученик живи на појаву и превенцију делинквентног облика понашања, мотивација за бољи успех, негативан утицај породице на превенцију делинквентног понашања, могућност избора и понашање ученика. Фактори су добили називе на основу ајтема које обухватају.

Статистички значајна разлика постоји у ставовима ученика о улози слике о себи у превенцији делинквентног понашања у односу на варијаблу материјални статус породице.

Уочено је да велики број испитаника сматра да је улога породице веома значајна у формирању њихове личности и понашања, при чему они доста времена проводе са својим породицама, размењују мишљења и обраћају се својим родитељима када имају проблеме и траже им савет и помоћ. Функционална породица и здрава породична клима превентивно делују на појаву делинквенције.

Највећи број испитаника сматра да школа има значајну улогу у превенцији делинквентног понашања, те с тога ученици имају прилику да учествују у избору школских активности, у доношењу правила понашања у школи, да учествују у различитим спортским, рекреативним, културним и другим ваннаставним активностима, да разговарају насамо са наставницима уколико имају неких проблема или им је потребан савет. Такође, наставници остварују сарадњу са родитељима у циљу превенције делинквентног понашања, што је веома важно како би се превентивне активности реализовале на адекватан начин.

Однос са вршњацима је такође, веома значајан у циљу превенције делинквентног понашања зато што се ученици угледају на вршњаке и идентификују се са њима. Због тога је пожељно да ученици са својим друговима изграде здрав и нормалан однос, како не би дошло до девијантних облика понашања, односно до делинквенције.

Неопходно је, дакле, препознати позитивне вредности и корисност особе у друштву, а не њене негативности. Може се закључити да се успешна превенција може остварити уколико у том процесу делује локална заједница, породица, школа, вршњаци, организовање слободног времена у међусобној интеракцији.

2. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Мастер Рад под називом *Превенција делинквентног понашање малолетника*

у целини, како у teorijskom tako и у metodoloшkom delu, у potpunosti је испуњено постављени истраживачки циљ и истраживачке задатке. Анализа и интерпретација резултата истраживања, који су обрађени адекватним методолошким поступцима, указују на постојеће стање у области превенције, у овом случају делинквентног понашања мађарских тинаџера, посебно актуелно је стање у процесу реформе школског система. Тумачење и анализа резултата истраживања омогућавају сагледавање актуелног стања и приказу могућност за промене у делу имплементације програма посвећеним размишљању и објашњењу везе између фактора делинквентног понашања, с једне, превенције делинквентног понашања с друге стране, који су се на основу повезаности превенције делинквентног понашања мађарских тинаџера других темама показали изузетно успешним.

3. KOHAЧHA OЦEHHA MACTEP PAДA

Da ли је теза урађена у складу са образложењем наведеном у пријави теме: ДА
 Da ли теза садржи све битне елементе: ДА
 По чему је теза оригиналан допринос науци: ДА
 Недостаци теме и њихов утицај на резултат истраживања: НЕ/МА

VI ПPEДЛОГ:

На основу укупне оценое тезе, комисија предлаже:

- да се мастер рад прихвати а кандидату одобри јавно одбрану ДА
- да се мастер рад враћа кандидату на допуну (да се допуну одговори измена) или
- да се мастер рад одбаци НЕ

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

 Borislav Jovanović, dr. Borislav Jovanović

 Veselina Jovanović, dr. Veselina Jovanović

 Dobrica Jovanović, dr. Dobrica Jovanović